

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu

Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.84.2026

Warszawa, 09 kwietnia 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr **15462** Pani Posłanki Agnieszki Ścigaj w sprawie skuteczności egzekwowania zakazu posiadania zwierząt oraz konieczności zmian legislacyjnych.

Ad 1, 3 – 6

Ochrona zwierząt stanowi ważną dziedzinę życia społecznego. Jest także prawnie regulowana, co dotyczy w szczególności sposobu wykonania środka karnego w postaci zakazu posiadania wszelkich zwierząt albo zwierząt określonej kategorii.

Podstawę do orzeczenia ww. środka karnego zawiera art. 35 ust. 3a i 3b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt¹.

Zgodnie z art. 35 ust. 3a powołanej ustawy, sąd może orzec środek karny w postaci zakazu posiadania wszelkich zwierząt albo zwierząt określonej kategorii w razie skazania za przestępstwo określone w art. 35 ust. 1 lub 1a ustawy, a zatem za zabicie zwierzęcia, uśmiercenie zwierzęcia albo dokonanie uboju z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33 lub art. 34 ust. 1-4 albo za znęcanie się nad zwierzęciem.

---

¹ DZ. U. z 2023 r. poz. 1580.

Z kolei sąd orzeka ten zakaz obligatoryjnie w razie skazania za przestępstwo określone w art. 35 ust. 2 ustawy, a zatem w sytuacji, kiedy sprawca czynów, o których była mowa powyżej działa ze szczególnym okrucieństwem.

Sąd może wybrać, czy zakaz ma obejmować wszystkie zwierzęta czy też tylko niektóre z nich – niezależnie od tego czy środek karny będzie orzekany fakultatywnie czy obligatoryjnie.

Po uprawomocnieniu się wyroku, w którym orzeczono taki zakaz następuje etap postępowania wykonawczego.

Zgodnie z art. 38a ust. 1 powołanej ustawy, w razie orzeczenia zakazu posiadania wszelkich zwierząt albo określonej kategorii zwierząt, sąd wyznacza sprawcy odpowiedni termin na przekazanie zwierząt w posiadanie innej osobie lub instytucji i poinformowanie o tym sądu. W razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu i stwierdzenia przez sąd, że skazany wbrew zakazowi w dalszym ciągu jest posiadaczem tego zwierzęcia, sąd wydaje postanowienie o czasowym odebraniu skazanemu tego zwierzęcia, przy czym odpis postanowienia przesyła się właściwemu ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) w celu wykonania.

Wójt (burmistrz, prezydent miast) wydaje decyzję. w której określa miejsce przekazania zwierzęcia, przy czym zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, zwierzę może być czasowo odebrane właścicielowi lub opiekunowi na podstawie decyzji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia i przekazane:

1. schronisku dla zwierząt, jeżeli jest to zwierzę domowe lub laboratoryjne, lub
2. gospodarstwu rolnemu skazanemu przez wójta (burmistrza, prezydenta miast), jeżeli jest to zwierzę gospodarskie lub
3. ogrodowi zoologicznemu, schronisku dla zwierząt, azyłowi dla zwierząt lub Centralnemu Azyłowi dla zwierząt, o którym mowa w ustawie z dnia 4 listopada 2022 r. o centralnym Azyłu dla Zwierząt, jeżeli jest to zwierzę wykorzystywane do celów

rozrywkowych, widowiskowych, filmowych sportowych lub utrzymywane w ogrodach zoologicznych.

Przepis art. 38a ust. 1-5 stosuje się również w sytuacji, gdy skazany wejdzie w posiadanie zwierzęcia w okresie trwania zakazu. W takiej sytuacji sąd wyznacza osobie skazanej odpowiedni termin na przekazanie zwierzęcia, w razie bezskutecznego upływu terminu sąd wydaje postanowienie o czasowym odebraniu skazanemu tego zwierzęcia i odpis postanowienia przesyła się właściwemu ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) celem wykonania.

Osoba, która nie stosuje się do orzeczonego zakazu posiadania wszelkich zwierząt albo zwierząt określonej kategorii podlega odpowiedzialności karnej.

Art. 244 Kodeksu karnego stanowi, że kto nie stosuje się do orzeczonego przez sąd zakazu (...) posiadania wszelkich zwierząt albo określonej kategorii zwierząt (...) podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Warto dodatkowo podkreślić, że w sytuacji, kiedy dochodzi do skazania za czyny z art. 35 ust. 1, 1a lub 2 ustawy o ochronie zwierząt, sąd na podstawie art. 35 ust. 3 tej ustawy orzeka **obligatoryjnie przepadek** zwierzęcia, jeżeli sprawca jest jego właścicielem. Przepadek ma na celu ochronę zwierzęcia przed potencjalnymi dalszymi nadużyciami ze strony sprawcy czynu wymierzonego w dobro tego zwierzęcia.

Zgodnie z przepisami wykonawczymi dotyczącymi przepadku zwierzęcia, sąd przekazuje zawiadomienie o wydanym prawomocnym orzeczeniu o przepadku zwierzęcia organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, biorącej udział w postępowaniu lub innej organizacji o takim samym statutowym celu działania. Zwierzę zostaje poddane odpowiedniemu badaniu przez powiatowego lekarza weterynarii, uprzednio poinformowanego o wejściu w posiadanie zwierzęcia przez wyżej wymienioną organizację społeczną. W zależności od kategorii, do której zalicza się zwierzę podlegające przepadkowi jest ono przekazywane do: schroniska dla zwierząt (zwierzęta domowe),

gospodarstwa rolnego wskazanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (zwierzęta gospodarskie), ogrodu zoologicznego lub schroniska dla zwierząt (zwierzę laboratoryjne lub zwierzę wykorzystywane do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych lub utrzymywane w ogrodach zoologicznych). Podmiot, któremu zwierzę jest przekazywane, musi uprzednio wyrazić na to zgodę. W razie jej braku bądź wystąpienia innych okoliczności, które uniemożliwiają przekazanie zwierzęcia do któregoś z powyższych podmiotów, zwierzę może zostać nieodpłatnie przekazane innej osobie prawnej bądź jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej albo osobie fizycznej, która zapewni mu właściwą opiekę.

W kontekście przypadku zwierzęcia należy również zaznaczyć, iż poprzedzać może go zastosowanie środka administracyjnego w postaci czasowego odebrania zwierzęcia właścicielowi lub opiekunowi. Decyzję w tym przedmiocie podejmuje wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia. Wspomniany środek stosowany jest w przypadku zadawania lub umyślnym dopuszczaniu do zadawania zwierzęciu bólu lub cierpienia. Pełni on zatem funkcję pewnego rodzaju zabezpieczenia sytuacji zwierzęcia na czas toczącego się postępowania karnego o czyn wymierzony w ochronę humanitarną zwierząt.

Niezależnie od tych dwóch środków karnych (przepadek zwierzęcia oraz zakaz posiadania wszelkich zwierząt albo zwierząt określonej kategorii) w danej sprawie sąd wymierza odpowiednią karę osobie uznanej za winną popełnienia czynu z art. 35 ust. 1 i 1a lub ust. 2 ustawy.

W przypadku warunkowego umorzenia postępowania, czy też kary pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania możliwe jest oddanie danej osoby pod dozór kuratora sądowego i wówczas to kurator sądowy ma możliwość sprawdzenia w jaki sposób jest wykonywany środek karny w postaci zakazu posiadania zwierząt. W przypadku orzeczenia kary ograniczenia wolności kurator sądowy organizuje wykonanie tej kary i ma kontakt ze skazanym.

Poprawnie skuteczności ochrony zwierząt, w tym zastrzeżeniu mechanizmów, które mają na celu nie tylko karanie, ale przede wszystkim fizyczne i systemowe uniemożliwienie osobom z zakazem ponownego wejścia w posiadanie zwierzęcia ma służyć obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (druk sejmowy nr 700)².

Projekt przewiduje m.in. utworzenie centralnego Rejestru osób, wobec których orzeczono zakaz posiadania zwierząt. Rejestr ma się stać istotnym narzędziem do walki z naruszaniem zakazów sądowych.

Wobec procedowania w Sejmie ww. projektu, niezasadne było przedstawianie projektu rządowego, który dotyczyłby analogicznej kwestii. Rząd przedłożył 24 lutego 2025 r. swoje stanowisko do projektu. W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości ogólny kierunek proponowanych zmian w projekcie należy ocenić pozytywnie.

Ad 2

Pojęcie „posiadanie” należy interpretować w sposób przyjęty na gruncie prawa cywilnego. Zgodnie z art. 336 Kodeksu cywilnego³, posiadaczem jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jako właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawa, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny).

Przyjmuje się, że posiadanie jest ściśle związane z władztwem faktycznym nad rzeczą, przejawiającym się w związku posiadacza z rzeczą – zapewniającym mu możliwość wpływu na rzecz przy użyciu różnych środków.

Można zatem uznać, że środek karny w postaci zakazu posiadania zwierząt obejmuje swoim zakresem zakaz fizycznego władania zwierzęciem jako właściciel, ale także m.in. posługiwanie się cudzym zwierzęciem w pracy, bezpośrednim pobieraniem z niego pożytków czy też stałej lub czasowej opieki nad nim. Te środki karne ma na celu

---

² <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=700>

³ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071 ze zm.).

uniemożliwienie sprawcy dopuszczenia się kolejnych czynów zabronionych w stosunku do zwierzęcia lub zwierząt poprzez pozbawienie go ku temu sposobności.

We wspomnianym druku sejmowym nr 700 założono m.in. zmianę zakresu obowiązków i definicję „zwierzęcia domowego”, co bezpośrednio wpływa na to, kogo uznaje się za odpowiedzialnego za zwierzę i w jakim zakresie.

Ad 7

Ministerstwo Sprawiedliwości monitoruje prace nad obywatelskim projektem ustawy o ochronie zwierząt oraz zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 700), który zawiera szereg istotnych mechanizmów dla poprawy skuteczności prawnej ochrony zwierząt. Tak, jak zaznaczono wyżej, wobec prac sejmowych nad tym projektem niezasadne było przedstawianie projektu rządowego, który dotyczyłby analogicznej kwestii.

Jednocześnie w resorcie podejmowane są konkretne działania na rzecz ochrony praw zwierząt. W Ministerstwie Sprawiedliwości 9 lutego 2026 r. odbyło się już drugie seminarium dotyczące tej problematyki. Wśród rekomendacji seminaryjnych zwrócono uwagę m.in. na propozycję powołania Rzecznika Praw Zwierząt, penalizację patostreamingu związanego ze zwierzętami, konieczność edukowania w zakresie ochrony zwierząt organów ścigania, edukacji i kształtowania świadomości społecznej, ustanowienie NIK jako strony w kontrolach w schroniskach zwierząt, postulat rejestracji umów sprzedaży zwierząt, konieczność zabezpieczania zwierząt przez prokuraturę, niski poziom wiedzy i doświadczenia biegłych sądowych, konieczność skuteczniejszej i bezwzględnej egzekucji kar poprzez zapewnienie lepszej koordynacji działań prokuratury, audyt postępowań wobec schronisk i certyfikację fundacji chroniących prawa zwierząt⁴.

---

⁴ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/potrzeba-powolania-rzecznika-praw-zwierzat-seminarium-naukowe-w-ministerstwie-sprawiedliwosci>;
<https://www.youtube.com/live/5lpQQ38sVyE>.

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury uruchomiła specjalistyczny cykl szkoleniowy pt. „K25/26 Ochrona zwierząt – odpowiedzialność karna”. Program skierowany jest do sędziów, prokuratorów, asesorów oraz asystentów orzekających w wydziałach karnych. Szkolenie ma na celu kompleksowe omówienie metodyki postępowania w sprawach przestępstw popełnianych na szkodę zwierząt oraz orzekania środków karnych.

Także Służba Więzienna od wielu lat angażuje się w pomoc bezdomnym zwierzętom, widząc w tym ogromny potencjał resocjalizacyjny⁵. Formacja współpracuje z organizacjami pozarządowymi, aby połączyć resocjalizację osadzonych z realną pomocą dla zwierząt bezdomnych i odebranych podczas interwencji. Skazani nie tylko produkują budy i legowiska, ale stają się wykwalifikowanymi opiekunami. Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Olsztynie zainicjował projekt pilotażowy tworzenia „mikroschronisk”, dla zwierząt na terenie jednostek penitencjarnych. W planach jest także m.in. zorganizowanie szkoleń, w ramach których wyselekcjonowani osadzeni przejdą kursy na opiekunów psów pod okiem behawiorystów, co podniesie ich kwalifikacje zawodowe. Zwierzęta znajdą schronienie w wydzielonych częściach aresztów i zakładów karnych, gdzie będą pielęgnowane i przygotowywane do znalezienia nowych domów⁶.

Z wyrazami szacunku

Arkadiusz Myrcha

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

---

⁵ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/ministerstwo-sprawiedliwosci-przyjazne-zwierzetom-od-kultury-biurowej-po-reformy-systemowe-i-wieziennictwo>

⁶ <https://www.sw.gov.pl/aktualnosc/areszt-sledczy-w-sosnowcu-sluzba-wiezienna-pomoze-bezdomnym-zwierzetom>.